

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.768/2017/12. szám

A Debreceni Ítéltábla a dr. Mátyás Imre ügyvéd (címe) által képviselt felperes neve (címe) felperesnek - az Országos Bírósági Hivatal Jogi Képviseleti Főosztálya (címe; ügyintéző: dr. H. K.) által képviselt Debreceni Törvényszék (címe) I. rendű és a dr. S. T. jogtanácsos által képviselt Megyei Rendőr-főkapitányság (címe) II. rendű alperesek ellen kártérítés megfizetése iránt indított perében Nyíregyházi Törvényszék 12.P.21.543/2016/23. számú ítélete ellen a felperes által 27. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a II. rendű alperesnek 50 000 (ötvenezer) forint másodfokú perköltséget.

Megállapítja, hogy 2 500 000 (kétmillió-ötszázezer) forint le nem rótt illetéket az állam visel.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

A felperes a **G Kft.** (a továbbiakban: az adós) tagja és vezető tisztségviselője volt. Az adós végelszámolás alá került, amelynek során a végelszámolója: a **T Zrt.** 2001. október 20. napján kezdeményezte az adós felszámolásának elrendelését. A felszámolást az I. rendű alperes a 2001. november 21. napján jogerős végzésével rendelte el, felszámolóként a **T Zrt-t** jelölte ki (a továbbiakban: a felszámoló), a felszámolóbiztos **dr. V. F.** lett (a továbbiakban: a felszámolóbiztos).

Az adós a felszámolás elrendelését megelőzően pert indított az **E Kft.** ellen vállalkozói díj megfizetése iránt, amelyet a Fővárosi Ítéltábla 2003. július 23. napján kelt 3.Pf.20.128/2003/5. számú ítélete zárt le. Ezen jogerős ítélet alapján az **E Kft.** 2003 októberében mindösszesen 35 740 999 Ft-ot fizetett meg az adós részére.

Az adós 2002. november 30-iki fordulónappal elkészített közbenső mérlege szerint a felszámolás során bejelentett hitelezői igények összege 28 222 450 Ft volt. Ebből tagi kölcsön jogcímén a felperest 6 850 000 Ft, **K. Zs-t** és **dr. S. É-t** pedig személyenként 4 000 000 Ft illette meg. E követeléseket a felszámoló D kategóriában vette nyilvántartásba azzal, hogy az őket megillető igényeket **K. Zs.** és **dr. S. É.** utóbb a felperesre engedményezték.

A felszámoló az adós első zárómérlegét 2005. április 20. napján nyújtotta be az I. rendű

alpereshez, amelyben a felperes D kategóriás követeléseként további 7 111 864 Ft-ot tüntette fel. Az I. rendű alperes a 2003. december 23. napján kelt 1.Fpk.633/2001/38. számú végzésével a zárómérleget és a vagyonfelosztási javaslatot jóváhagyta, a felszámolást pedig ennek megfelelően befejezte. E végzéssel szemben az egyik hitelező: a X Zrt. fellebbezést terjesztett elő, amelynek folytán a Debreceni Ítéltábla az I. rendű alperes végzését hatályon kívül helyezte, és az I. rendű alperest újabb eljárásra és újabb határozat hozatalára utasította. Azt az iránymutatást adta, hogy a megismételt eljárásban tisztázni kell a felperes D kategóriás követelése növekedésének okát.

A megismételt eljárás során világossá vált, hogy a felszámoló a felperes tagi kölcsön követeléséből eredő ügyleti kamatot sorolta be D kategóriába annak ellenére, hogy e kamatkövetelés csupán G kategóriába tartozott.

A felperes az I. rendű alpereshez 2007. június 28. napján benyújtott beadványában bejelentette, hogy a felszámoló kamatszámítását nem fogadja el, és kérte, hogy az I. rendű alperes kötelezze a felszámolót tételes elszámolására. 2007. július 8. napján a felperes közölte az I. rendű alperessel azt is, hogy a felszámoló részben hamis okiratok alapján, részben pedig okiratok nélkül kifizetéseket teljesített neki az adós vagyona terhére, ő pedig egyrészt felújítási munkálatokat végzett a felszámoló..... szám alatt található ingatlanán, másrészt régiségeket adott át neki. Erre tekintettel a felszámoló által készített elszámolást teljes egészében vitássá tette.

Időközben: 2007. július 1. napján a felperes az igazságügyi miniszterhez címzett beadványában feljelentést tett a felszámolóbiztossal szemben, amelyet a miniszter a II. rendű alpereshez továbbított. A II. rendű alperes a 2007. augusztus 14. napján keltbű számú határozatával a feljelentést elutasította. Arra hivatkozott, hogy a felszámolási eljárás befejezése előtt nem lehet állást foglalni abban a kérdésben, hogy a felszámolóbiztos követett-e el bűncselekményt, vagy nem. E határozattal szemben a felperes panasszal élt, amelynek eredményeként a II. rendű alperes a nyomozást mégis elrendelte, és azt fokozott ügyészi felügyelet mellett folytatta le. E nyomozást 2008. május 21. napján végül nem a II. rendű alperes, hanem a Hajdú-Bihar Megyei Főügyészség szüntette meg. A nyomozást megszüntető határozattal szemben a felperes panasszal élt, amelyet a Legfőbb Ügyészség elutasított, ugyanakkor - hivatalból - csődbüntett miatt a nyomozás folytatását rendelte el. A folytatódó nyomozást a VPOP ... Regionális Hivatala folytatta le, amely a nyomozati iratokat vádemelés javaslattal a Szolnoki Városi Ügyészség részére küldte meg.

A megismételt felszámolási eljárás során a felszámoló 2008. június 3. napján terjesztette be az I. rendű alpereshez a második zárómérlegét, amelyben bejelentette, hogy a felperes részére az őt megillető hitelezői igények kielégítése céljából a felszámolás során 24 120 000 Ft-ot fizetett meg. A felperes továbbra is vitatta a felszámoló elszámolásának hitelességét, a második zárómérleggel szemben kifogást terjesztett elő, a 2008. augusztus 27. napján kelt beadványában pedig közölte azt is, hogy a felszámolóbiztos ellen büntetőeljárás van folyamatban.

A felszámoló az I. rendű alperes felhívására módosított második zárómérlegét 2009. február 5. napján nyújtotta be. Az I. rendű alperes 2009. május 20. napján a felperes kifogását elutasította, majd a 2009. június 5. napján kelt 3.Fpk.994/2006/75. számú végzésével a módosított zárómérleget és vagyonfelosztási javaslatot jóváhagyta, és a

felszámolást ennek megfelelően befejezte. E végzéssel szemben a felperes fellebbezést terjesztett elő, amelynek folytán a Debreceni Ítéltábla a 2010. március 2. napján kelt Fpkf.IV.30.416/2009/10. számú végzésével az I. rendű alperes végzését hatályon kívül helyezte, és az I. rendű alperest újabb eljárásra és újabb határozat hozatalára utasította. A határozatának indokolásában kifejtette, hogy a felperes alap nélkül kifogásolta az I. rendű alperes irattározási, ügyvédi és utazási költségek tekintetében elfoglalt álláspontját, így a kifogása ebben a körben nem foghatott helyt. Rámutatott azonban arra is, hogy az elsőfokú eljárásban biztosítani kellett volna a felperes részére annak lehetőségét, hogy igazolhassa: a felszámoló által készített elszámolás nem megfelelő. Előírta, hogy a megismételt eljárásban ennek érdekében szükség esetén könyvszakértőt kell igénybe venni azzal, hogy a bizonyítás sikertelenségének terheit a felperes viseli.

2010. október 19. napján a felszámoló törlésre került a felszámolói névjegyzékből, ezért az I. rendű alperes a 2011. január 25. napján jogerős végzésével új felszámolóként az **A** Kft-t jelölte ki (a továbbiakban: az új felszámoló). Ezt követően: a 2011. március 25. napján kelt Fpkh.34/2010/46/II. számú végzésével helyt adott a felperes kifogásának, és utasította a felszámolót arra, hogy a zárómérlegben 10 825 000 Ft-ban határozza meg a felperesnek kifizetett összeget, és a vagyonfelosztási javaslatot ennek figyelembevételével készítse el. A határozatának indokolásában kifejtette, hogy a beszerzett könyvszakértői vélemény szerint a felszámoló által készített elszámolás alapját képező bizonylatok sem formai, sem pedig tartalmi szempontból nem hitelesek, ezért ezen bizonylatok alapján nem lehet megállapítani, hogy a felperes a felszámolási eljárás során pontosan milyen összeget vett át a hitelező igényének kielégítésére. Azt ugyanakkor a felperes elismerte, hogy a felszámolótól 10 825 000 Ft-ot kapott, azt pedig nem bizonyította, hogy ezen összeg egy része nem a tagi kölcsönből eredő követelésének kielégítése, hanem vállalkozói díj vagy az általa átadott régiségek ellenértéke volt. Ezen végzéssel szemben csak az új felszámoló terjesztett elő fellebbezést, az így megindult másodfokú eljárás során a felperes a végzés helybenhagyását kérte. A Debreceni Ítéltábla a 2011. június 21. napján kelt Fpkhf.IV.30.451/2011/3. számú végzésével az I. rendű alperes végzését helybenhagyta.

Az új felszámoló az adós közbenső mérlegét 2011. június 31-iki fordulónappal készítette el, amelyben a jogerős végzésnek megfelelően 10 825 000 Ft-ban határozta meg azt az összeget, amit a felperes az elszámolás során a hitelezői igények kielégítésére megkapott. Mivel pedig a felszámoló a második zárómérlegben kimutatott 24 250 000 Ft-ból 12 295 000 Ft-ot nem adott át a felperesnek, az új felszámoló a közbenső mérlegben feltüntette azt is, hogy a felszámoló ezen összeggel köteles elszámolni az adós felé. E kötelezettségének azonban a felszámoló nem tett eleget, ezért az új felszámoló által képviselt adós pert indított vele szemben, amelynek során a I. rendű alperes neve a 2012. február 15. napján jogerős 3.G.40.213/2011/3. számú bírósági meghagyással kötelezte a felszámolót ezen összeg adós részére történő megfizetésére.

2013. január 12. napján az I. rendű alperes az adós felszámolási eljárását befejezte, a vagyont a hitelezők között felosztotta. A végzéssel szemben senki, így a felperes sem terjesztett elő fellebbezést, ezért az 2013. március 27. napján jogerőre emelkedett.

A felperes a felszámoló ellen indult felszámolási eljárás során 67 468 370 Ft hitelezői igényt jelentett be, amelyet a felszámoló felszámolója visszaigazolt, majd 2014. július 17. napján a felperes kérésére ezen igény vonatkozásában behajthatatlansági nyilatkozatot

állított ki.

Időközben: 2011. november 3. napján Menyhárt László feljelentése alapján a Debreceni Rendőrkapitányság előtt szám alatt újabb büntetőeljárás indult a felszámolóbiztos és neje ellen. Ezen eljárás során: 2012. augusztus 15. napján a felperes is feljelentést tett, amelyben azt sérelmezte, hogy a felszámolóbiztos 12 295 000 Ft-ot a sajátjaként kezelt, továbbá a felszámolási eljárás során hamis pénztárbizonylatokat csatolt be az I. rendű alpereshez. A II. rendű alperes 2013. július 8. napján a magánokirat-hamisítás vétsége miatt indult nyomozást megszüntette. Arra hivatkozott, hogy a nyomozás adatai alapján nem állapítható meg bűncselekmény elkövetése, és az eljárás folytatásától sem várható eredmény. Kifejtette, hogy noha a felperes által kifogásolt pénztárbizonylatok valóban nem valós tartalmúak, azokat a bíróság végül nem fogadta el, azt pedig, hogy a hamis magánokiratok kiállítására mikor került sor, nem lehetett megállapítani. E határozattal szemben a felperes panasszal élt, amelyet azonban Hajdúböszörményi Járási Ügyészség 2013. október 17. napján elutasított. A II. rendű alperes által a sikkasztás miatt indult nyomozás ugyanakkor vádemelési javaslattal zárult, amely folytán a Hajdúböszörményi Járási Ügyészség 2013. október 17. napján vádat emelt a felszámolóbiztossal és nejével szemben, sikkasztásnak minősítette ugyanis, hogy a felszámolóbiztos az adós felszámolása során 12 295 000 Ft-tal a sajátjaként rendelkezett. A büntetőeljárás bírósági szakasza a Gyulai Járásbíróság előtt indult meg.

Az Emberi Jogok Európai Bírósága (EJEB) a felperes által Magyarországgal szemben 53421/11. szám alatt előterjesztett kérelem folytán 2016. április 26. napján ítéletet hozott, amelyben a kérelem felszámolás hosszával kapcsolatos részét elfogadhatóvá nyilvánította, a fennmaradó részt ugyanakkor, amelyben a felperes a felszámolás során eljáró bíróságok elfogultságát és az eljárás egyéb ok miatti tisztességtelenségét kifogásolta, elfogadhatatlannak nyilvánította. Megállapította, hogy Magyarország megsértette a felperes Emberi Jogok Európai Egyezménye (a továbbiakban: az Egyezmény) 6. cikkének (1) bekezdésében biztosított jogát, a felszámolást ugyanis ésszerű időn túl fejezte be. Erre tekintettel kötelezte Magyarországot a felperes részére 6000 Euro nem vagyoni kártérítés megfizetésére, a felperes ezt meghaladó követelését pedig elutasította.

A felperes a 2016. szeptember 14. napján benyújtott, utóbb pontosított keresetében 67 000 000 Ft és járulékainak egyetemleges megfizetésére kérte kötelezni az alpereseket. Arra hivatkozott, hogy az I. rendű alperes jogellenesen járt el, hiszen a felszámolást ésszerű időn túl fejezte be, továbbá a 2007. június 28., 2007. július 8. és 2008. augusztus 27. napján írt beadványait figyelmen kívül hagyva nem kötelezte a felszámolót tételes elszámolásra, nem szerezte be az ehhez szükséges okiratokat, valamint nem tett eleget a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (Be.) 171. §-ának (2) bekezdésében foglalt feljelentési kötelezettségének. Kifejtette, hogy a II. rendű alperes szintén jogellenesen járt el akkor, amikor a ...bű szám alatt indult büntetőeljárásban a feljelentést elutasította, ebben az eljárásban, majd a Debreceni Rendőrkapitányság előttbű szám alatt indult újabb büntetőeljárásban a felszámolóbiztos hamis bizonylatokkal kapcsolatos felelősségre vonásához szükséges eljárási cselekményeket nem végezte el, ehelyett a nyomozásokat megszüntette. Állította, hogy őt az alperesek jogellenes magatartásával okozati összefüggésben az általa követelt összegben kár érte, hiszen amennyiben az alperesek e jogalkalmazási hibákat nem követték volna el, a felszámolóbiztos nem tudta volna megghiúsítani a neki járó pénzösszeg kielégítését, és nem tüntette volna el a milliárdos

magánvagyonát.

Az alperesek a kereset elutasítását kérték, annak jogalapját és összecszerűségét is vitatták.

Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott ítéletével a keresetet elutasította. A határozatának indokolásában idézte a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (1959. évi Ptk.) 339. §-ának (1) bekezdését, valamint az 1959. évi Ptk. 349. §-ának (1) és (2) bekezdéseit. Kifejtette, hogy e jogszabályi rendelkezések alapján a felperes kötelezettsége volt annak bizonyítása, hogy az alperesek jogellenesen jártak el, és ezzel okozati összefüggésben őt az általa követelt összegben kár érte. Megállapította, hogy a felperes a bizonyítási kötelezettségének nem tett eleget, hiszen nem igazolta, hogy az alperesek konkrétan milyen mulasztásokat követtek el, továbbá nem bizonyította azt sem, hogy a kára, valamint az alperesek magatartása között okozati összefüggés áll fenn.

Az I. rendű alperes vonatkozásában rámutatott, hogy a bíróság a felszámolási eljárás során nem gyakorol általános törvényességi felügyeletet a felszámoló felett. A felszámolásra alkalmazandó, a csődeljárásról, a felszámolási eljárásról és a végelszámolásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (Cstv.) alapján kizárólag a közbenső és zárómérlegek jóváhagyására, valamint a felszámolóval szemben emelt kifogások elbírálására köteles, ezen kötelezettségeinek pedig az I. rendű alperes maradéktalanul eleget tett. Utalt arra is, hogy az okozati összefüggés körében a felperesnek bizonyítania kellett volna azt, hogy a követelése teljes mértékben azért nem térült meg, mert a felszámolási eljárás az I. rendű alperes mulasztása miatt elhúzódott, illetve az I. rendű alperes a felszámolóval szemben elmulasztott intézkedni, mindezt azonban a felperes nem igazolta. Rámutatott, hogy az I. rendű alperes kártérítési felelősségét az sem alapozta meg, hogy nem tett feljelentést a felszámolóbiztossal szemben. A Be. 171. §-ának (2) bekezdése alapján ugyanis a feljelentés megtétele csak akkor kötelező, ha a rendelkezésre álló adatok alapján egyértelműen megállapítható a bűncselekmény elkövetése, ilyen adatok azonban nem álltak az I. rendű alperes rendelkezésére. Utalt arra is, hogy a felperes maga is feljelentést tett a felszámolóbiztossal szemben, amely folytán a nyomozás elrendelésre került, így az I. rendű alperesnek nem volt kötelezettsége az, hogy ugyanezen tárgyban újabb feljelentést tegyen.

A II. rendű alperes vonatkozásában kifejtette, hogy a felperes szintén nem bizonyította a jogellenes magatartást, így azt sem, hogy a felszámolóbiztossal szemben indult nyomozás megszüntetése súlyos jogalkalmazási hibának minősült. Utalt arra is, hogy a felperes nem igazolta: nyújtott-e be jogorvoslatot a nyomozás megszüntetése ellen, és ha igen, az milyen eredménnyel zárult.

Megállapította, hogy az alperesek pernyertesek lettek, az I. rendű alperesnek azonban igazolt költsége nem keletkezett, a II. rendű alperes pedig pernyertessége esetére nem igényelt perköltséget a felperestől. Rámutatott, hogy a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (1) bekezdése, valamint a 14. §-a alapján a költségmentes felperes helyett az állam viseli a le nem rótt kereseti illetéket.

A felperes a fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára történő utasítását kérte. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást pontatlanul

állapította meg, az adós ellen ugyanis nem 2010. október 20. napján, hanem 2001. október 20. napján indult felszámolás, amely elhúzódott, ez pedig az I. rendű alperes kártérítési felelősségét önmagában is megalapozza. Hivatkozott arra is, hogy noha jogi képviselő nélkül járt el, nem kapott megfelelő tájékoztatást arról, hogy a per során milyen tényeket kell bizonyítania, továbbá az elsőfokú bíróság nem tette fel neki azokat a kérdéseket, amelyek megválaszolásának hiányát az ítéletében az ő terhén értékelte. Rámutatott ugyanakkor, hogy az alperesek kártérítési felelősségét megalapozó valamennyi okirati bizonyítékot becsatolta, így a bizonyítási kötelezettségének teljes mértékben eleget tett, ezt azonban az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta és pontatlan, valamint iratellenes tényállást állapított meg. Érvelése szerint az elsőfokú bíróságnak foganatosítania kellett volna a II. rendű alperes azon bizonyítási indítványát, amely a Gyulai Járásbíróság megkeresésére irányult, ennek hiányában az elsőfokú ítélet nem megalapozott.

A felperes másodlagos fellebbezési kérelme az elsőfokú bíróság ítéletének módosított keresete szerinti megváltoztatására és az alperesek 67 000 000 Ft és járulékainak megfizetésére történő egyetemleges kötelezésére irányult.

Az I. rendű alperes vonatkozásában arra hivatkozott, hogy őt 67 468 370 Ft kár érte, hiszen a felszámolás során bejelentett hitelezői igények kielégítéséhez szükséges összeg 2003 októberében a felszámoló rendelkezésére állt, utóbb azonban a követelés kielégítése elmaradt. Bár a felszámoló felszámolója az ezzel okozati összefüggésben keletkezett kárigényét a fenti összegben visszaigazolta, azt a felszámolóval szemben indult felszámolási eljárásban nem tudta behajtani. Ezt a kárt érvelése szerint az I. rendű alperes azon jogellenes magatartása okozta, hogy a felszámolást ésszerű időn belül nem fejezte be, ezt a tény és e magatartás jogellenességét pedig az Emberi Jogok Európai Bíróságának ítéletét követően nem lehet vitássá tenni. További jogellenes magatartásként jelölte meg azt, hogy az I. rendű alperes az első két alkalommal az eljárási szabályokat megsértve kívánta befejezni a felszámolást, e két végzés hatályon kívül helyezésére és az elsőfokú eljárás megismétlésének elrendelésére súlyos eljárási hibák miatt került sor, ez pedig az I. rendű alperes kártérítési felelősségét szintén megalapozza. Fenntartotta, hogy az I. rendű alperes jogellenesen járt el akkor is, amikor elmulasztott feljelentést tenni, érvelése szerint ezt a kötelezettséget nem lehet relativizálni. Utalt rá, hogy e súlyos jogalkalmazási hibák miatt az I. rendű alperes felróhatósága is fennáll, az alkalmazottai ugyanis nem úgy jártak el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. Az okozati összefüggést pedig álláspontja szerint azért nem lehet vitatni, mert 2003 októberében a követelésének kielégítéséhez szükséges összeg a felszámoló rendelkezésére állt, azt azonban a felszámolóbiztos a 2011. és a 2012. évek folyamán a saját magánvagyonával együtt eltüntette, így a követelés kielégítését megghiúsította. Mindez azt jelenti, hogy az I. rendű alperes jogellenes magatartásainak hiányában az őt megillető összeghez hozzájutott volna, így a kára nem következik be.

A II. rendű alperes vonatkozásában megismételte azt az érvelését, hogy jogellenes volt a feljelentés elutasítása és a nyomozás megtagadása. Hangsúlyozta, hogy a II. rendű alperes azon jogi álláspontja sem helytálló, amely szerint a magánokirat-hamisítás elévült, azt ugyanis a hamis magánokiratok felhasználása minden esetben megszakította. Rámutatott, hogy a II. rendű alperes tévesen minősítette a magánokirat-hamisítást önálló bűncselekménynek miközben az a felszámolóbiztos által elkövetett sikkasztás eszközcselekménye volt. A súlyos hibának tartotta továbbá, hogy a nyomozás során nem

került sor a hamis bizonylatok lefoglalására.

Az alperesek a fellebbezési ellenkérelmükben az elsőfokú bíróság ítéletének helyes indokai alapján történő helybenhagyását kérték.

A fellebbezés alaptalan.

A másodfokú eljárás során elsőként abban kérdésben kellett állást foglalni, hogy mi a pontos kereset. Az elsőfokú bíróság úgy tekintette, hogy a kereseti kérelem 67 000 000 Ft és járulékainak egyetemleges megfizetésére irányul. Kétségtelen, hogy a felperes a keresetét a 3. sorszámú beadványában ennek megfelelően terjesztette elő, a 17., 18. és 22. sorszámú beadványaiban azonban olyan nyilatkozatokat tett, amelyek az I. rendű alperes tekintetében akár keresetfelemelésnek, a II. rendű alperes vonatkozásában pedig akár keresetleszállításnak is minősülhettek. Azt, hogy az akkor még személyesen eljáró felperes e nyilatkozatokkal ténylegesen módosítani akarta-e a keresetét, az elsőfokú bíróság nem tisztázta, így mindez a másodfokú eljárásra maradt. Az immár jogi képviselővel eljáró felperes pedig a 2018. május 31. napján megtartott fellebbezési tárgyaláson - az említett beadványok ismertetése után feltett kifejezett bírói kérdésre - úgy nyilatkozott, hogy a 17., 18. és 22. sorszámú beadványaiban nem kívánta módosítani a keresetét, ezért az továbbra is 67 000 000 Ft és járulékainak egyetemleges megfizetésére irányul. Erre tekintettel az elsőfokú bíróság végső soron helyesen állapította meg a kereseti kérelem pontos tartalmát, így az ítélete - a 17., 18. és 22. sorszámú beadványok tartalmának tisztázását követően - érdemben felülbírálhatóvá vált.

Az elsőfokú bíróság nem követett el olyan lényeges - a másodfokú eljárásban ki nem küszöbölhető - eljárási szabálysértést sem, amely az elsőfokú eljárás megismétlését tenné szükségessé. Bár a felperes helyesen hivatkozott arra, hogy felületesen, pontatlanul és hiányosan állapította meg a tényállást, a felek által becsatolt okirati bizonyítékok alapján a per eldöntéséhez szükséges tények megállapíthatóak voltak. Ezért az ítélet tábla a tényállást érintő hiányosságokat és hibákat kiküszöbölte, ennek eredményeként pedig a jelen határozatában már pontos tényállást állapított meg. Az így kiegészített és pontosított tényállás alapján az elsőfokú bíróság keresetet elutasító érdemi döntése mindkét alperes tekintetében helytálló.

I. Az I. rendű alperessel szemben benyújtott kereset

1. A felszámolási eljárás elhúzódása

A felperes - mind a keresetében, mind pedig a fellebbezésében - az I. rendű alperes egyik jogellenes magatartásaként azt jelölte meg, hogy az adós felszámolását észszerű időn túl fejezte be.

Azt a tényt, hogy a felszámolás elhúzódott és ez sértette a felperes tisztességes eljáráshoz való jogát, az EJEK ítéletének tükrében nem lehet vitatni, így az I. rendű alperes vitán felül jogellenesen járt el. Ez azonban még nem jelenti azt, hogy a felperes

jelen perben előterjesztett keresete az I. rendű alperessel szemben alapos.

Önmagában azon tényre hivatkozással, hogy a tisztességes eljáráshoz fűződő joga sérelmet szenvedett, a felperes kizárólag az 1952. évi Pp. 2. §-ának (3) bekezdése alapján követelhetett volna nem vagyoni kártérítést az I. rendű alperestől, ez a jogszabályi rendelkezés azonban a per során két okból sem volt alkalmazható. Egyrészt azért, mert az az ítéletablak felállításáról szóló 1999. évi CX. törvény 164. §-ának (1) bekezdése folytán 2003. július 1. napján lépett hatályba, a rendelkezéseit pedig ugyanezen törvény 165. §-ának (2) bekezdése szerint csak ezen időpont után indult eljárásokban lehet alkalmazni. Az adós felszámolása azonban ezen időpont előtt indult, így a felperes erre alapítva nem követelhetett kártérítést az I. rendű alperestől. Másrészt a tisztességes eljáráshoz való jog sérelme amúgy is csupán nem vagyoni kártérítés alapjául szolgálhatott volna, a felperes azonban a másodfokú eljárásban tisztázott kereseti kérelme szerint csak vagyoni kártérítésre tartott igényt.

Annak érdekében ugyanakkor, hogy e vagyoni kárigény alapos legyen, nem volt elegendő az a hivatkozás, hogy az I. rendű alperes a felperes tisztességes eljáráshoz való jogát megsértve, jogellenesen járt el. A felperesnek az 1959. évi Ptk. 339. §-ának (1) bekezdése alapján kifejezetten igazolnia kellett volna azt, hogy a kára és az I. rendű alperes jogellenes magatartása között okozati összefüggés áll fenn. Ebben a körben annak bizonyítása lett volna szükséges, hogy a felperes a kárként hivatkozott követelését azért nem tudta behajtani a felszámolótól, mert a felszámolási eljárás észszerű időn túl fejeződött be, vagyis, ha a felszámolás észszerű időn belül befejeződik, a felszámolás végén őt megillető követelést a felperes teljes összegben megkapta volna.

Az elsőfokú bíróság az 1952. évi Pp. 3. §-a (3) bekezdésének megfelelően tájékoztatta a felperest a bizonyítási kötelezettségéről, a bizonyítandó tényekről és a bizonyítási teherről, abban kifejezetten kitért az okozati összefüggés bizonyításának szükségességére is (20. jegyzőkönyv 2. és 3. oldalai). Miután pedig a felperes az általa csatolt okiratokon túlmenően további bizonyítékot és bizonyítási indítványt a számára biztosított megfelelő határidőn belül és az 1952. évi Pp. 141. §-ának (6) bekezdésére történt figyelmeztetés ellenére sem nyújtott be, az elsőfokú bíróság a tárgyalás berekesztése előtt külön megkérdezte a felperestől, hogy az okozati összefüggés körében kíván-e még bizonyítási indítványokat előterjeszteni, a válasz pedig az volt, hogy nem (23. jegyzőkönyv 1. oldalának utolsó és 2. oldalának első bekezdései). A felperes felé további tájékoztatási vagy figyelmeztetési kötelezettsége az elsőfokú bíróságnak nem állt fenn. Bár a felperes a fellebbezésében sérelmezte, hogy nem kapott elegendő bizonyítási tájékoztatást, állította azt is, hogy minden olyan okiratot becsatolt, amely az alperesek felelősségének megállapításához szükséges, így újabb bizonyítási indítványt az elsőfokú ítélet ismeretében sem terjesztett elő, ezért további bizonyítás lefolytatására ezen okból sem volt lehetőség.

Erre tekintettel a rendelkezésre álló adatok alapján kellett eldönteni azt, hogy az I. rendű alperes jogellenes magatartása, azaz a felszámolás észszerű időn túl történt befejezése és az esetleges kár közötti okozati összefüggés fennáll-e. Ezek adatok azonban az okozati összefüggést nem igazolták. Épp ellenkezőleg: az volt megállapítható, hogy a felperes

követelésének behajthatatlanságából eredő esetleges kára nem a felszámolás elhúzódásával, hanem a felszámoló adós vagyonának elvonásában megnyilvánuló jogellenes magatartásával van okozati összefüggésben, ez pedig nem függ össze azzal, hogy a felszámolás meddig tartott, a felszámoló ugyanis az adós rábízott vagyonát a felszámolás bármelyik szakaszában elvonhatta. Azért, hogy e jogellenes vagyoneelvonás bekövetkezett, az I. rendű alperest nem terheli felelősség. A felszámoló az adós rábízott vagyonát önállóan köteles kezelni, a vagyonkezelési szabályok megszegéséért önálló felelősséggel tartozik. Ahogy arra az elsőfokú bíróság is helyesen rámutatott: a bíróság nem gyakorol általános törvényességi felügyeletet a felszámoló felett, csak a közbenső és zárómérlegek, valamint a kifogások elbírálására köteles, e kötelezettségének pedig az I. rendű alperes eleget tett. Azért tehát, hogy a felszámoló jogellenesen elvonta az adós vagyonát a hitelezők, így - mások mellett - a felperes elől, az I. rendű alperest felelősség nem terheli, a jogellenes vagyoneelvonás és a felszámolási eljárás elhúzódása között pedig nincs okozati összefüggés, azt tehát az I. rendű alperes a felszámolás észszerű időn belüli befejezésével sem akadályozhatta volna meg.

Annak, hogy a felszámolóbiztos (**dr. V. F.**) elvonta-e, és ha igen, mikor és miként vonta el a felszámoló (a **T Zrt.**) és a saját vagyonát a hitelezők elől, a felperes a per során nem igazolta. Ennek ugyanakkor az I. rendű alperes felelősségének vizsgálata során nem is volt jelentősége, hiszen a jogellenes vagyonekimmentést a felszámolóbiztos - a felszámolás időtartamától függetlenül - bármikor elvégezhetette, az tehát a felszámolás elhúzódásával nincs okozati összefüggésben, így azt az I. rendű alperes a felszámolás észszerű időn belüli befejezésével szintén nem akadályozhatta meg.

2. A felszámolást lezáró első két végzés

A felperes - mind a keresetében, mind pedig a fellebbezésében - az I. rendű alperes másik jogellenes magatartásaként azt jelölte meg, hogy a felszámolást két alkalommal is súlyos eljárási hibákkal fejezte be.

Ahogy arra az elsőfokú bíróság is helyesen utalt: a bírósági jogkörben okozott kártérítés feltétele a kár elhárítására alkalmas rendes jogorvoslati lehetőségek kimerítése (1959. évi Ptk. 349. §-ának (1) és (2) bekezdései). A felperes azonban a felszámolási eljárást első alkalommal lezáró, 2005. december 23. napján kelt végzést nem fellebbezte meg, így a rendes jogorvoslati jogával nem élt, erre alapítva tehát bírósági jogkörben okozott kártérítési igényt sem terjeszthet elő. A felszámolást második alkalommal lezáró, 2009. június 5. napján kelt végzéssel szemben pedig a felperes igénybe vette a kár elhárítására alkalmas jogorvoslatot, azaz fellebbezést nyújtott be, amely folytán az őt ért sérelem elhárult: sor került a kifogásának ismételt elbírálására, ennek során pedig bizonyíthatta és részben bizonyította is, hogy nem olyan összeget vett át a felszámolótól, mint amit az a második zárómérlegben kimutatott. Az I. rendű alperes kifogásnak helyt adó, majd a felszámolást harmadjára lezáró végzésével szemben a felperes nem fellebbezett, így a kifogás ismételt elbírálásának eredményét nem vitathatta, erre alapítva kárigényt sem terjeszthetett elő.

3. A feljelentés elmaradása

A felperes - mind a keresetében, mind pedig a fellebbezésében - az I. rendű alperes harmadik jogellenes magatartásaként azt jelölte meg, hogy elmulasztott feljelentést tenni a felszámolóbiztos ellen.

A Be. perrel érintett időszakban hatályos 171. §-ának (2) bekezdése valóban a bíróság kötelezettségévé teszi a hatáskörében tudomására jutott bűncselekmény feljelentését. Azt azonban, hogy a tudomására jutott magatartás bűncselekmény-e, a bíróságnak mindig a rendelkezésére álló adatok összevetése és értékelése útján magának kell eldöntenie. Ez olyan mérlegelési tevékenység, amely bírósági jogkörben okozott kártérítés jogalapjaként csak akkor szolgálhat, ha a bíróság nyilvánvalóan és kirívóan súlyos jogalkalmazási vagy jogértelmezési tévedést, illetőleg a tények kirívóan okszerűtlen értékelését valósította meg (EBH2002.632, EBH2002.750, EBH2002.751, BH2013.124, BH2013.243). Az a tény, hogy az I. rendű alperes nem tett feljelentést a felszámolóbiztossal szemben, ilyen súlyos jogalkalmazási hibának nem minősíthető, különösen annak tükrében, hogy a felperes ugyanezen magatartás miatt ugyanebben az időszakban maga is feljelentette a felszámolóbiztost, ennek folytán a büntetőeljárás meg is indult, erről pedig az I. rendű alperes is tudomást szerzett, erre figyelemmel tehát újabb feljelentést nem kellett tennie.

A kifejtett okok miatt az elsőfokú bíróság az 1959. évi Ptk. 349. §-ában, valamint az 1959. évi Ptk. 339. §-ának (1) bekezdésében írt feltételek hiányára hivatkozással jogszerűen utasította el a felperesnek az I. rendű alperessel szemben előterjesztett keresetét.

II. A II. rendű alperessel szemben benyújtott kereset

1. A II. rendű alperes előttbű szám alatt indult büntetőeljárás

A felperes - mind a keresetében, mind pedig a fellebbezésében - a II. rendű alperes egyik jogellenes magatartásaként azt jelölte meg, hogy abű szám alatt indult büntetőeljárás során elutasította a feljelentést. Tény, hogy a II. rendű alperes 2007. augusztus 14-én valóban ilyen tartalmú határozatot hozott, ez ellen azonban a felperes - a saját nyilatkozata szerint - panasszal élt (20. jegyzőkönyv 2. oldal 4. bekezdése), amely folytán a nyomozás fokozott ügyészi felügyelet mellett tovább folytatódott, így a feljelentés elutasításával okozott esetleges jogsérelem elhárult. Ezt a nyomozást utóbb már nem is a II. rendű alperes, hanem a Hajdú-Bihar Megyei Főügyészség szüntette meg, ezért tehát a II. rendű alperes kártérítési felelősséggel szintén nem tartozik.

A felperes - mind a keresetében, mind pedig a fellebbezésében - kifogásolta azt is, hogy e büntetőeljárás során nem kerültek lefoglalásra az általa hamisnak tartott alapbizonylatok. Azt azonban, hogy a nyomozóhatóság milyen eljárási cselekményeket tart szükségesnek, a rendelkezésére álló adatok összevetése és értékelése alapján mindig magának e hatóságnak kell eldöntenie. Ez olyan mérlegelési tevékenység, amely közigazgatási jogkörben okozott kártérítés jogalapjaként csak akkor szolgálhat, ha a nyomozóhatóság nyilvánvalóan és kirívóan súlyos jogalkalmazási vagy jogértelmezési tévedést, illetőleg a

tények kirívóan okszerűtlen értékelését valósította meg (EBH2002.632, EBH2002.750, EBH2002.751, BH2013.124, BH2013.243). Az azonban, hogy ezen bizonylatok lefoglalása elmaradt, nem minősíthető súlyos jogalkalmazási tévedésnek, különösen annak tükrében, hogy a fokozott ügyészi felügyeletet ellátó ügyészség utóbb a nyomozást megszüntette, a Legfőbb Ügyészség pedig nem a felperes által sérelmezett körben, hanem csődbüntett miatt rendelte el a nyomozás folytatását.

A felperest az okiratok lefoglalásának elmaradása miatt egyébként sem érte vagyoni hátrány, hiszen ezen okiratokról nem vitásan ő maga is tudomással bírt, sőt: azokhoz utóbb a saját bevallása szerint hozzá is jutott (9. sorszámú beadvány mellékletét képező, 2012. szeptember 10-iki levél), ezek hiánya tehát nem akadályozhatta meg őt az igényei érvényesítésében, így az igényérvényesítési lehetőségeinek beszűkülése nincs okozati összefüggésben a bizonylatok lefoglalásának elmaradásával.

2. A Debreceni Rendőrkapitányság előttbű szám alatt indult büntetőeljárás

Az eredetileg Menyhárt László feljelentése alapján 2011 novemberében indult büntetőeljárás során 2012 augusztusában a felperes is feljelentést tett. Az általa kifogásolt sikkasztás miatt vádemelésre került sor: az eljárás bírói szakasza a Gyulai Járásbíróság előtt indult meg. A büntetőeljárás ezen részét a felperes nem sérelmezte, így az erre vonatkozó iratok beszerzése nem volt szükséges, ezt tehát az elsőfokú bíróság helyesen mellőzte.

A felperes a keresetében jogellenes magatartásként azt jelölte meg, hogy a II. rendű alperes a nyomozást a magánokirat-hamisítás tekintetében megszüntette. Azt azonban, hogy a nyomozóhatóság megszünteti-e a nyomozást vagy nem, a rendelkezésére álló adatok összevetése és értékelése alapján mindig magának e hatóságnak kell eldöntenie. Ez olyan mérlegelési tevékenység, amely közigazgatási jogkörben okozott kártérítés jogalkapításként csak akkor szolgálhat, ha a nyomozóhatóság nyilvánvalóan és kirívóan súlyos jogalkalmazási vagy jogértelmezési tévedést, illetőleg a tények kirívóan okszerűtlen értékelését valósította meg (EBH2002.632, EBH2002.750, EBH2002.751, BH2013.124, BH2013.243). A nyomozásnak kizárólag a magánokirat-hamisítás körében történt megszüntetése azonban nem minősíthető súlyos jogalkalmazási tévedésnek. E döntését a II. rendű alperes arra alapította, hogy a kérdéses bizonylatok keletkezésének pontos időpontját és körülményeit a büntetőeljárás során nem sikerült feltárni, amelyet a felperes a per során maga sem tett vitássá. A sérelmezett határozatában utalt a II. rendű alperes arra is, hogy a nyomozás megszüntetése azért is indokolt, mert az I. rendű alperes a felszámolás során utóbb kirekesztette a bizonyítékok közül a felszámoló által készített bizonylatokat, ami szintén tény. Az tehát, hogy ezen indokok alapján a II. rendű alperes a nyomozás részbeni megszüntetéséről döntött, nem tekinthető olyan jogalkalmazói hibának, amely megalapozza a kártérítési felelősségét a felperes felé.

A kifejtett okok miatt az elsőfokú bíróság az 1959. évi Ptk. 349. §-ában, valamint az 1959. évi Ptk. 339. §-ának (1) bekezdésében írt feltételek hiányára hivatkozással jogszerűen utasította el a felperesnek a II. rendű alperessel szemben előterjesztett keresetét is.

Ezért az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét - az indokolás kiegészítése és pontosítása mellett - az 1952. évi Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

Az alperesek a másodfokú eljárás során pernyertesek lettek. Az I. rendű alperesnek igazolt másodfokú perköltsége nem keletkezett. A II. rendű alperes a jogtanácsosának munkadíját előlegezte meg, amelynek összegét az ítéletábra a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet (a továbbiakban: R.) 3. §-a (2) bekezdésének c) pontja, (5) és (6) bekezdései alapján 50 000 Ft-ban határozta meg, ez állt ugyanis arányban a jogi képviselő által kifejtett tevékenységgel, aki írásbeli előkészítő iratot nem terjesztett elő, hanem csupán az egyetlen másodfokú tárgyaláson vett részt, így a viszonylag magas perérték ellenére ennél nagyobb összegű munkadíjat nem igényelhetett. A költségmentes felperes helyett az állam viseli a le nem rótt fellebbezési illetéket (6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (1) bekezdése, 14. §-a).

Debrecen, 2018. június 4.

Dr. Bakó Pál s.k. a tanács elnöke, Dr. Molnár Tibor Tamás s.k. előadó bíró, Dr. Árok Krisztián s.k. bíró

A kiadmány hitelél:

tisztviselő